

Sygn. akt V U 904/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku T. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania T. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 20 lipca 2016 r.

znak (...)

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 20 lipca 2016 r. znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy T. W. prawo do emerytury od dnia 01 lipca 2016 roku,

II. stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

SSO Regina Stępień

Sygn. akt V U 904/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 lipca 2016 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy T. W. prawa do emerytury, wskazując, iż wnioskodawca udowodnił jedynie 10 lat, 5 miesięcy i 8 dni okresów pracy w szczególnych warunkach zamiast wymaganych 15 lat. Zakład podał, iż nie rozpatrywał okresu pracy wnioskodawcy od 1 stycznia 1985 r. do 8 marca 1992 r. jako pracy w szczególnych warunkach, gdyż wnioskodawca nie przedłożył dokumentu potwierdzającego, iż ww. okres był pracą w szczególnych warunkach.

Od ww. decyzji odwołanie złożył wnioskodawca, wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury. Wniósł o zaliczenie do okresu pracy w warunkach szczególnych także okresu, którego nie rozpatrywał ZUS, wskazując, iż w okresie tym również wykonywał pracę w szczególnych warunkach jako mechanik napraw pojazdów samochodowych. Podał, iż od 3 września 1973 r. do 12 kwietnia 1994 r. pracował w (...) L. cały czas na takim samym stanowisku, tj. mechanika napraw pojazdów samochodowych, i nie wie, na jakiej podstawie Komisja ustaliła, że od 1 stycznia 1985 r. do 8 marca 1992 r. nie świadczył pracy w szczególnych warunkach, w szczególności, że zrobiła to w

2000 r., a więc po 6 latach od zakończenia przez niego zatrudnienia w (...). Podniósł nadto, iż do okresów pracy w szczególnych warunkach powinien być też zaliczony okres odbywania przez niego służby wojskowej od 27 października 1977 r. do 10 października 1979 r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podnosząc te same argumenty co w zaskarżonej decyzji. Dodał, iż w dniu 2 września 2016 r. wydał nową decyzję, w której do okresów pracy w szczególnych warunkach zaliczył wnioskodawcy okres odbywania służby wojskowej od 27 października 1977 r. do 31 sierpnia 1979 r., co dało łącznie 12 lat, 3 miesiące i 12 dni okresów pracy w szczególnych warunkach.

Sąd ustalił:

Wnioskodawca T. W., ur. (...), wiek 60 lat ukończył z dniem (...)r. Nie jest członkiem OFE.

Na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony udowodnił 27 lat, 2 miesiące i 19 dni ogólnego stażu pracy, w tym: 27 lat, 1 miesiąc i 8 dni okresów składkowych oraz 1 miesiąc i 11 dni okresów nieskładkowych.

Dnia 1 lipca 2016 r. T. W. złożył wniosek o przyznanie emerytury w tzw. obniżonym wieku emerytalnym.

W wyniku rozpoznania wniosku ubezpieczonego ZUS Oddział w L. w dniu 20 lipca 2016 r. wydał decyzję odmawiającą wnioskodawcy prawa do emerytury, zaskarżoną w niniejszej sprawie. Kolejną decyzją –z dnia 2 września 2016 r., organ rentowy ponownie odmówił ubezpieczonemu prawa do spornego świadczenia. W decyzji tej ZUS zaliczył wnioskodawcy do okresów pracy w szczególnych warunkach dodatkowo okres odbywania służby wojskowej od 27 października 1977 r. do 31 sierpnia 1979 r., co dało to łącznie 12 lat, 3 miesiące i 12 dni okresów pracy w szczególnych warunkach.

/bezsporne, a nadto dokumenty z akt emerytalnych wnioskodawcy/

Wnioskodawca w dniu 3 września 1973 r. podjął zatrudnienie w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w L., początkowo jako uczeń praktycznej nauki zawodu (od 3 września 1973 r. do 30 czerwca 1974 r.), a następnie jako mechanik napraw pojazdów samochodowych i w takim charakterze pracował do końca okresu zatrudnienia w ww. Przedsiębiorstwie, tj. do dnia 12 kwietnia 1994 r. Przez cały ten okres nigdy nie miał zmienionego angażu, nie był kierowany do prac innych niż mechanik napraw pojazdów, nigdy też nie wykonywał prac spawalniczych czy tokarskich, gdyż do takich prac nie miał nawet uprawnień. W okresie spornym, tj. od 1 stycznia 1985 r. do 8 marca 1992 r., wnioskodawca świadczył stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych w Stacji Obsługi nr (...), pracując w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów samochodowych. Stacja Obsługi nr (...) mieściła się przy autostradzie. Była to tzw. „towarówka”. Zajmowała się naprawą samochodów ciężarowych, których w tym czasie (...) w L. miał ok. 200. Praca na tej stacji odbywała się na dwie zmiany: na I zmianie pracowało ok. 10 osób, na II zmianie ok. 4 – 5 osób. Byli to mechanicy, elektrycy, spawacze, tokarze. W warsztacie znajdowały się cztery kanały remontowe oraz na stanowisku związanym z rejestracją pojazdów –jeden. Osobny był warsztat dla spawaczy i osobny – dla regeneracji. Na jednym kanale –w zależności od wielkości pojazdu– mogły być naprawiane nawet dwa pojazdy. W zależności od charakteru prac – do naprawy było potrzebnych 1 – 3 mechaników, czasami też elektryk. Wnioskodawca wykonywał wszystkie naprawy pojazdów, tj.: naprawy silników, skrzyni biegów, osi, resorów, hamulców, sprzęgieł itp. Zdarzało się czasami, że mechanicy musieli wychodzić na zewnątrz warsztatu, przeważnie w zimie, by wymienić zawory powietrza w pojeździe, by dzięki temu móc taki zamarznięty pojazd przetransportować na warsztat, na kanał. Z dniem 9 marca 1992 r., w związku z przerostem zatrudnienia mechaników na SO nr (...) w stosunku do ilości samochodów ciężarowych, wnioskodawca został przeniesiony do pracy do Stacji Obsługi nr (...).

Dowód: dokumenty z akt ubezpieczeniowych wnioskodawcy

dokumenty z akt osobowych wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w (...) L.

dokumenty z akt emerytalnych A. S.

zeznania świadków:

A. K. k. 21v, e-protokół z 16.11.2016 r. 00:04:35 i nast.

A. S. k. 21v, e-protokół z 16.11.2016 r. 00:13:10 i nast.

przesłuchanie wnioskodawcy k. 22, e-protokół z 16.11.2016 r. 00:23:47 i nast.

Sąd zważył:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Obowiązująca od 1 stycznia 1999 r. ustawa o emeryturach i rentach z FUS przewiduje różne podstawy nabycia prawa do emerytury, uzależniając je od daty urodzenia ubezpieczonego. Osoby urodzone po 31 grudnia 1948 r. – jak wnioskodawca – generalnie nabywają prawo do emerytury powszechnej w chwili osiągnięcia wieku emerytalnego, który został określony w art. 24 tej ustawy. W przypadku mężczyzn urodzonych po dniu 30 września 1953 r. wiek ten wynosi co najmniej 67 lat (art. 24 ust. 1b pkt 20).

Cyt. wyżej ustawa emerytalna dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. przewiduje jednak dodatkowo możliwość nabycia prawa do emerytury w tzw. obniżonym wieku emerytalnym, z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze na podstawie art. 184 tej ustawy. Wobec nieosiągnięcia przez wnioskodawcę powszechnego wieku emerytalnego, sporną kwestią pozostawało więc, czy spełnia on warunki do nabycia świadczenia tzw. obniżonym wieku emerytalnym.

Zgodnie z treścią przepisu art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa wyżej, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu.

Zgodnie zaś z treścią przepisu art. 32 ust. 1 cyt. ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym przepisie, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Przy czym, zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Jak wynika z akt nin. sprawy, wnioskodawca w dniu (...) ukończył 60 lat, nie przystąpił do OFE oraz posiada wymagany ogólny okres zatrudnienia 25 lat. Sporne w sprawie pozostawało jedynie, czy wnioskodawca ma wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy za udowodniony na dzień 1 stycznia 1999 r. uznał okres pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach w łącznym wymiarze 12 lat, 3 miesięcy i 12 dni, odmawiając jednocześnie uznania za taki okresu zatrudnienia ubezpieczonego w (...) L. od 1 stycznia 1985 r. do 8 marca 1992 r.

(7 lat, 2 miesiące i 8 dni). Wnioskodawca twierdził natomiast, że przez cały okres zatrudnienia w (...) L., w tym także przez okres sporny, świadczył pracę w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu, materiał dowodowy zgromadzony w niniejszym postępowaniu dał podstawy do uznania, że wnioskodawca na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r., tj. na dzień 1 stycznia 1999 r., spełnił warunek posiadania stażu 15 lat pracy w warunkach szczególnych. W rozpoznawanej sprawie przedmiotem oceny Sądu był przede wszystkim okres od 1 stycznia 1985 r. do 8 marca 1992 r., kiedy to wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w L.. Jak wynika z akt osobowych wnioskodawcy – w tym czasie był on cały czas, podobnie jak przed 1 stycznia 1985 r., zatrudniony w charakterze mechanika napraw pojazdów samochodowych na Stacji Obsługi nr (...). Angaż taki wnioskodawca posiadał przez cały okres zatrudnienia w ww. Przedsiębiorstwie, a więc od 1 lipca 1974 r., kiedy to został zatrudniony w ww. zakładzie po uprzednim odbyciu praktycznej nauki zawodu, do 12 kwietnia 1994 r., i nigdy angaż ten nie był zmieniany, a wnioskodawca nie był przenoszony do pracy w innym charakterze. W dniu 9 marca 1992 r. zmienił tylko miejsce świadczenia pracy – tj. ze Stacji Obsługi nr (...) na Stację Obsługi nr (...). Świadkowie przesłuchani w sprawie zgodnie przy tym zeznali, iż wnioskodawca swoją pracę wykonywał w kanałach remontowych w warsztacie samochodowym mieszczącym się przy autostradzie –tj. na Stacji Obsługi nr (...). Podali, iż w tym czasie zatrudniający ich pracodawca dysponował ok. 200 pojazdami ciężarowymi, praca na SO nr (...) odbywała się na dwie zmiany, w kanałach, których na warsztacie było cztery, przy jednym pojeździe pracowało ok. 1 – 3 mechaników, a na jednym kanale równocześnie można było naprawiać nawet dwa pojazdy. Zeznania powyższe –zdaniami Sądu– zasługują na wiarę, w szczególności że zostały złożone także przez świadka (A. S.), który tak samo jak wnioskodawca ukończył tę samą szkołę zawodową, a następnie razem z nim pracował na takim samym jak wnioskodawca stanowisku na tej samej Stacji Obsługi nr (...), i który – jak wynika z jego akt emerytalnych– jest uprawniony do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z uwagi na pracę w szczególnych warunkach m.in. jako mechanik napraw pojazdów samochodowych w (...) L.. Z zeznań ww. świadków i przesłuchania wnioskodawcy wynika co prawda, że zdarzały się sytuacje, że mechanik musiał wyjść na zewnątrz np. by uruchomić zamrożony pojazd, szczególnie zimą, by następnie przetransportować go na kanał w warsztacie, ale nie oznacza to, zdaniem Sądu, że jego pracy jako mechanika w kanałach remontowych z tego powodu nie można uznać za wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Czynności powyższe były bowiem ściśle związane z pracą mechanika i zajmowały niewielką tylko część czasu pracy w danej dniówce roboczej. Jednakże, nawet gdyby uznać -w przypadku wnioskodawcy- że czynności te zajmowały więcej czasu i że wnioskodawca tylko tym się zajmował, to i tak nie można uznać, że na „wolnym powietrzu” pracował dłużej niż 1 rok (1985 r.), co wynika wprost z treści wniosku z dnia 18 stycznia 1986 r. o podwyższenie wynagrodzenia wnioskodawcy, znajdującego się w jego aktach osobowych. Poza tym wnioskiem w aktach osobowych ubezpieczonego nie ma żadnego innego dokumentu, z którego wynikałoby że wnioskodawca jako mechanik napraw pojazdów samochodowych nie pracował w kanałach remontowych. Jest to o tyle istotne, że znajdujący się w aktach osobowych wnioskodawcy protokół z posiedzenia Komisji ds. ustalania okresów pracy wykonywanych w szczególnych warunkach z dnia 15 lutego 2000 r. (który następnie posłużył do sporządzenia świadectwa wykonywania pracy szczególnych warunkach z dnia 23 lutego 2000 r.) wskazuje, iż ww. Komisja, stwierdzając, że wnioskodawca tylko w pewnych okresach wykonywał pracę w szczególnych warunkach (tj. od 1 lipca 1974 r. do 26 października 1977 r., od 16 listopada 1979 r. do 31 grudnia 1984 r. i od 9 marca 1992 r. do 12 kwietnia 1994 r.) opierała się właśnie na dokumentacji zawartej w aktach osobowych wnioskodawcy. Jednakże, z dokumentów znajdujących się w tych aktach, jak już wspomniano wyżej, w żaden sposób nie wynika, aby wnioskodawca między 1985 a 1992 rokiem nie pracował w kanałach remontowych, za wyjątkiem wątpliwego wspomnianego wyżej roku 1985. Mając zatem na uwadze dokumenty zgromadzone w aktach osobowych wnioskodawcy, zgodne zeznania przesłuchanych w sprawie świadków oraz dokumenty z akt emerytalnych świadka A. S., Sąd nie dał wiary zaświadczeniu Komisji ds. ustalania okresów pracy wykonywanych w szczególnych warunkach z dnia 15 lutego 2000 r., albowiem żaden dokument z akt osobowych wnioskodawcy nie potwierdza, aby T. W. w okresie od 1 stycznia 1986 r. aż do 8 marca 1992 r. nie świadczył pracy jako mechanik naprawy pojazdów samochodowych w kanałach remontowych. Brak jest przy tym jakichkolwiek dowodów potwierdzających faktyczne ustalenia ww. Komisji (o ile takie w ogóle zostały przeprowadzone), chociażby w postaci np. protokołów przesłuchań świadków –przełożonych wnioskodawcy czy jego współpracowników, którzy potwierdziliby faktyczne niewykonywanie przez ubezpieczonego pracy w kanałach remontowych. Istotne zastrzeżenia budzi także moment

sporządzenia ww. protokołu, tj. 6 lat po ustaniu zatrudnienia wnioskodawcy w (...) L.. W związku z powyższym, ww. zaświadczenie (protokół) jako niemające odzwierciedlenia w dokumentach z akt osobowych wnioskodawcy, ani nie znajdujące potwierdzenia w osobowym materiale dowodowym, nie zostało uwzględnione przez Sąd jako dowód faktycznie potwierdzający istniejący stan rzeczy w okresie od 1 stycznia 1985 r. do 8 marca 1992 r. Wątpliwy w niniejszej sprawie pozostaje tylko rok 1985 r. Jednakże nieuwzględnienie tego roku do stażu pracy w szczególnych warunkach i tak nie spowoduje negatywnych dla wnioskodawcy konsekwencji. Pozostały bowiem okres, tj. od 1 stycznia 1986 r. do 8 marca 1992 r., łącznie z okresem uznanym przez ZUS (12 lat, 3 miesiące i 12 dni) da wnioskodawcy wymagany ustawą staż co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, iż w spornym okresie T. W. wykonywał pracę mechanika napraw pojazdów samochodowych stale i w pełnym wymiarze czasu w kanałach remontowych, a więc pracę zaliczaną do prac w szczególnych warunkach określoną w wykazie A, w dziele XIV pod poz. 16 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a tym samym spełnił wszystkie warunki do przyznania mu emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, co –na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.– skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji i przyznaniem wnioskodawcy prawa do emerytury od dnia 1 lipca 2016 r., tj. od dnia złożenia wniosku (zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej).

Stosownie do treści art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej, Sąd orzekając o prawie do emerytury, ma obowiązek stwierdzenia, czy organ rentowy ponosi czy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji i przyznania tego prawa na etapie postępowania administracyjnego. Z uwagi na okoliczność, iż stosowne dowody służące wykazaniu stażu pracy w szczególnych warunkach przeprowadzone zostały dopiero w postępowaniu sądowym, Sąd –mając to na uwadze, jak i treść cyt. wyżej przepisu– stwierdził, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia i z tych względów orzekł jak w pkt II wyroku.